Mohol vyhrať aj nad Fischerom

Dvanásty majster sveta v šachu si v Bratislave zaspomínal aj na minulé časy

Šachový exmajster sveta Anatolij Karpov navštívil po pätnástich rokoch Bratislavu. V roku 1993 tu bol preto, aby otvoril juniorské majstrovstvá sveta. Teraz otvoril stretnutie českých a slovenských topmanažérov, ktoré organizovala spoločnosť Jenewein Group, a zohral dve bleskové partie s najlepším slovenským veľmajstrom Sergejom Movsesianom.

BRATISLAVA. Movsesian na domácom ihrisku obe partie vyhral. Bola to jeho odveta za dve nedávne prehry s Karpovom v Moskve. Naplnili sa tak Karpovove obavy, ktoré povedal pred bratislavskou exhibíciou: „S Movsesianom to bude ťažké. Bleskové partie hrá ešte lepšie ako tie s normálou časovou kontrolou."

Žijúca legenda

Legendárny ruský, kedysi sovietsky veľmajster má 57 rokov. Titul majstra sveta si udržal nepretržite desať rokov (1975-1985), čo bol v časoch veľkého rozvoja šachovej hry na najvyššej úrovni obdivuhodný výkon. V rokoch 1993-1999 mu patril titul majstra sveta podľa verzie FIDE, druhým majstrom sveta - podľa verzie PCA - bol v tom čase Kasparov.

Na šachový trón zasadol po výhre nad krajanom Viktorom Korčným v Baguiu 3:2 (plus 19 remíz), keď obhajca Robert Fis-

Najviac ho ovplyvnil tréner

Ktorý šachista najviac ovplyvnil vašu šachovú dráhu?

„Semion Furman, môj dlhoročný tréner. Keď predčasne zomrel (v marci 1978), cítil som, že spolu s ním odišla aj časť môjho srdca."

Aké máte vzťahy s Kasparovom?

„Pravidelne sa nestretávame, no vzťahy by som nazval normálnymi."

Keď ste ho posledný raz navštívili, sedel vo väzení.

„Áno, to je pravda. A pretože ma k nemu nepustili, poslal som mu aspoň šachovú knihu, aby sa tam nenudil."

S ktorým z veľkých hráčov minulosti by ste si teraz zahrali najradšej?

„S Kubáncom José Capablancom."

A ako by dopadol váš zápas s nedávno zosnulým Američanom Robertom Fischerom?

„Záleží to aj na čase, kedy by sme hrali. Myslím si však, že som mal šance zdolať Fischera kedykoľvek."

---

na najvyššej úrovni, no v časovej tiesni sa ocitol iba vo výni-

Krátko zo športu

Kazaň chce Forsberga

KAZAŇ. Švédsky hokejista Peter Forsberg zatiaľ nepovedal definitívu o svojej budúcnosti, o jeho služby je však záujem v celom svete. Forsberga by vo svojom strede rado privítalo jeho materské MODO Hockey, viaceré kluby NHL a najnovší interes prišiel z ruskej KHL, kde si zálusk naňho robí ambiciózna Kazaň. Predstavitelia AK Bars už hovorili s agentom superhviezdy. Forsberg naposledy pôsobil v Colorade. (sita)

Magnitogorsk chce získať Berarda

MAGNITOGORSK. Hokejový obranca Bryan Berard môže v najbližších dňoch nahradiť Čecha Karla Pilaľa v zostave Metallurgu Magnitogorsk. Vedenie úradujúceho víťaza Európskeho pohára majstrov už oslovilo 31-ročného zadáka s ponukou na kontrakt. Informuje o tom Sovietskij sport s odvolaním sa na USA Today. Berard je v súčasnosti bez zmluvy, v poslednom ročníku NHL hral za New York Islanders a v 54 stretnutiach dal 5 gólov a pridal 17 asistencií. (sita)

V Rakúsku chránilo rozhodcu 70

stúpil. Titul udržal až do druhého súboja s krajanom Garrim Kasparovom, keď prehral 11:13. O výsledku rozhodla až posledná partia.

Prvý, neukončený duel dvoch veľkých 'K' z prelomu rokov 1984-1985 vstúpil do histórie ako najdlhší zápas vôbec. Karpov viedol 5:0, no potom Kasparov stiahol na 5:3. Keďže sa hralo na šesť víťazstiev bez obmedzenia partií, po päťmesačnom boji FIDE súboj prerušila a víťaza nevyhlásila.

Ľad a oheň

Karpovov legendárny protivník Garri Kasparov (*1963) nazval svojho predchodcu súperom, ktorý zmenil jeho život. V knihe Ako život napodobňuje šach napísal, že ich herné štýly sa líšili ako ľad a oheň.

„Podivuhodné Karpovovo majstrovstvo spočíva v neuponáhľanej pozičnej hre, ktorá do šachových slovníkov priniesla pojem Karpovov štýl, čo znamená postupné a metodické zadusenie súpera. Pripomína pytóna, ktorý svalmi svojho tela neúprosne drví svoju obeť."

Karpovov pozičný štýl zakúsilo na svojej koži veľa veľmajstrov, lebo Karpov sa na rozdiel od Fischera nevyhýbal účastiam na silných medzinárodných turnajoch.

Dvanásty majster sveta vedel svoje figúrky rozostavať tak, že súper nemal doslova „do čoho pichnúť". A keď už sa zdalo, že partia by sa mohla skončiť remízou, tak zrazu Karpov dosiahol mikroskopickú výhodu, ktorú s postupujúcim časom zväčšoval.

Deviaty majster sveta Michail Taľ jeho šachové schopnosti ohodnotil slovami: „Karpovov zámer jeho súperi odhalia až v okamihu, keď je už odpor márny."

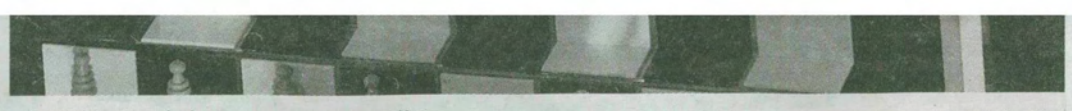

Bývalý šachový majster sveta Anatolij Karpov.

FOTO SME – VLADIMÍR ŠIMÍČEK

Veľmajster Anatolij Karpov

- Keď sa 23-ročný študent ekonomickej fakulty Leningradskej univerzity Anatolij Karpov pripravoval na semifinálový zápas turnaja kandidátov s exmajstrom sveta Borisom Spasským, dostal do daru od kolegov boxerské rukavice. Použil ich zrejme až potom, čo prehral prvú partiu, no zato dôsledne: Spasského celkovo knokautoval 4:1 a postúpil do finále, v ktorom ho čakal Korčnoj.
- Karpov považoval za dôležité nájsť za šachovnicou dostatočne dobrý ťah, nie najlepší, ako sa o to snažil napríklad Kasparov. Preto možno nepriniesol prevratné novinky, no vyhral 161 turnajov. Titul najlepšieho turnajového šachistu histórie mu už zrejme nezoberie nik, lebo súčasný šach je čoraz vyrovnanejší.
- 57-ročný exmajster sveta Anatolij Karpov má rating Elo 2651. Jeho súper v dvoch bratislavských bleskových partiách Sergej Movsesian, ktorý 3. novembra oslávi 30 rokov, má Elo 2723, čo však ešte stále nedosahuje historicky najvyššie Elo Karpova z júla 1994 (2780).

Karpova často kritizovali za suchosť hry. Preňho však bol šach športom, ktorý sa hodnotí podľa výsledku, nie podľa priebehu či vonkajších efektov. Za šachovnicou síce videl množstvo krásnych ťahov spojených s obeťami, ktoré by partiu oživili, no radšej si vyberal pokračovania, ktoré zosilnili jeho pozíciu iba o milimeter. Svoj štýl pomalého vŕtania tvrdých dosák opúšťal iba výnimočne, napríklad práve v rozhodujúcej partii o titul proti Kasparovovi. Prechod z ľadu do ohňa však vyhovoval viacej jeho súperovi, ktorý sa ocitol vo svojom živle a partiu vyhral.

Šachové školy

Pre Karpova bol šach najskôr koníčkom, potom zamestnaním, ktorému venoval väčšinu síl. S trénerom Furmanom, ktorému hovorili chodiaca encyklopédia, študoval šachové varianty, no nezanedbával ani „fyzičku". Preto prekvapoval výdržou svojich na prvý pohľad zdatnejších súperov až po niekoľkých hodinách hry.

„Dnes už nepracujem nad šachom s takým vypätím síl ako kedysi," povedal v Bratislave Karpov. „Sledujem však vývoj šachovej teórie a pripravujem sa na súťaže, na ktorých sa zúčastním."

Popritom zakladá po celom svete šachové školy pre začínajúce talenty. Neverí klasickým komerčným školám, kde sa výučba odvíja od ekonomickej situácie v rodine. Snaží sa získať silného sponzora, ktorý zabezpečí aspoň päťročné fungovanie školy, minimálne toľko treba na to, aby sa mohol talent prejaviť a vyzrieť. Musí ich viesť skúsený majster s pedagogickými schopnosťami.

> „Počítače, presnejšie programátori, ktorí ich kŕmia údajmi, vniesli do šachu zmeny, no ja nie som presvedčený, že sú to zmeny k lepšiemu.
>
> **Anatolij Karpov,** bývalý šachový majster sveta

„Keď vám poviem, kde vznikla prvá takáto škola, asi budete prekvapení," povedal Karpov.

„Je to krajina futbalu a kávy – Brazília. Tesne pred návštevou Bratislavy som otváral školu v Poľsku pri Krakove. Poľsko je už sedemnástou krajinou, kde sme otvorili šachovú školu s mojím menom. Prvá ruská škola má dvadsať rokov a je vo Voroneži."

Cieľom škôl nie je iba výchova veľmajstrov. „Myslím si, že keď sa už raz človek zoznámi so šachom, zostane v ňom táto skúsenosť po celý život. Je lepšie pripravený na riešenie mnohých situácií, naučí sa rýchlo a racionálne rozhodovať."

Karpov vie, o čom hovorí. Sám odohral vyše tritisíc partií ktorý nič nepokazí, ako hľadať najlepšie riešenie a prekročiť čas, stanovený na rozmýšľanie.

Nástup počítačov

Súčasné šachové programy v spojení s najsilnejšími počítačmi sú veľmi silné aj pre majstra sveta.

„V poslednom čase už žiaden majster sveta nevyhral zápas s počítačom, dokázal iba remizovať. Považujem to však ešte stále skôr za psychologickú záležitosť," povedal Karpov.

Neodpustil si ani spomienku na chvíle, keď Kasparov v roku 1997 prvý raz prehral zápas s programom IBM. „Ja si myslím, že mal vyhrať, a vôbec nechápem, prečo vzdal jednu partiu v situácii, keď mal na šachovnici remízu. So mnou také chyby nerobil," pripomenul ironicky Karpov.

Takisto Kramnik sa na súboj s počítačom výborne pripravil a zvolil si správnu stratégiu, no počas zápasu ju zmenil. Kramnikova prehra s počítačom Deep Fritz z decembra 2006 je mnohými odborníkmi považovaná za koniec obdobia, keď ešte mohli hrať šachisti s programami.

„Počítače, presnejšie programátori, ktorí ich kŕmia údajmi, vniesli do šachu zmeny, no ja nie som presvedčený, že sú to zmeny k lepšiemu," vyhlásil Karpov, ktorého možno považovať za posledného veľkého majstra šachu klasickej epochy pred nástupom počítačov.

Karpov si skúsil tipnúť aj výsledok nadchádzajúceho súboja o titul majstra sveta medzi Kramnikom a Anandom (prvá partia sa hrá zajtra v nemeckom Bonne). „Mierne favorizujem Kramnika, lebo Anand je skôr turnajovým borcom."

Michal Ač ©SME

LINZ. Až 70 policajtov muselo zasahovať na piatkovom futbalovom zápase treťoligového tímu severnej časti rakúskeho Linzu. Ich úlohou bolo ochrániť rozhodcu a organizátorov stretnutia pred päťdesiatkou fanúšikov, ktorí vbehli na hraciu plochu po tom, ako bol hráč FC Wels vylúčený v súboji s mužstvom FC Blau-Weiss. Výsledkom incidentu bolo vypočúvanie všetkých 50 fanúšikov a zatknutie dvoch priaznivcov domácich. (sita)

Peca s dištancom za inzultáciu rozhodcu

NEW YORK. Vedenie zámorskej hokejovej súťaže NHL v sobotu na neurčito suspendovalo centra tímu Columbus Blue Jackets Michaela Pecu za nešportové správanie sa v piatkovom úvodnom zápase sezóny proti Dallasu (5:4 po predĺžení). Tridsaťštyriročný veterán v priebehu druhej tretiny fyzicky inzultoval rozhodcu stretnutia a dostal trest na 10 minút plus do konca zápasu. (sita)

Rosického liečba sa komplikuje

LONDÝN. Liečba českého futbalistu Tomáša Rosického, ktorý od januára nehrá pre zranenie podkolenej šlachy, sa komplikuje. Záložník londýnskeho Arsenalu musel byť podľa denníka The Sun v piatok prevezený do nemocnice, kde mu lekári zistili opuch kostnej drene. (čtk)